

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**

Austrija

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?

Globa (tėvų atsakomybė) yra tėvų pareiga ir teisė. Ją, be kitų dalykų, sudaro rūpinimasis vaiku ir vaiko auginimas, vaiko nuosavybės valdymas ir atstovavimas vaikui (Austrijos civilinio kodekso (vok. *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*) 158 skirsnis).

Pagal Austrijos civilinio kodekso 160 skirsnį rūpinimasis vaiku pirmiausia yra rūpinimasis vaiko fizine gerove bei sveikata ir tiesioginė vaiko priežiūra, o vaiko auginimas pirmiausia yra vaiko fizinės, psichinės, emocinės ir dorovinės raidos užtikrinimas, vaiko talentų, gebėjimų ugdymas, prioritetų paisymas, raidos galimybių didinimas ir užtikrinimas, kad vaikas lankytų mokyklą ir (arba) įgytų profesinį išsilavinimą. Rūpinimasis taip pat apima vaiko medicininį gydymą, o vaiko auginimas taip pat reiškia teisę spręsti dėl vaiko gyvenamosios vietos (Austrijos civilinio kodekso 162 skirsnis), taigi taip pat teisę spręsti dėl, pavyzdžiui, vykimo į kelionę į užsienį, mokyklos pasirinkimo, vaiko religijos pasirinkimo arba keitimo. Tėvų teisė auginti vaiką taip pat apima teisę suteikti vaikui vardą.

Vaiko nuosavybės valdymas apima, pavyzdžiui, vaiko išlaikymą (vaiko išlaikymo nustatymą, keitimą, gavimą, išreikalavimą ir panaudojimą). Austrijos civilinio kodekso 164 skirsnyje nurodyta, kad tėvai valdo vaiko turtą „su deramu tėvų rūpestingumu“.

Teisinis atstovavimas vaikui yra teisė ir pareiga spręsti teisinius klausimus vaiko vardu. Be kitų dalykų, tai yra atstovavimas vaikui bylose, kuriose teisės arba pareigos suteikiamos tiesiogiai vaikui, arba sutikimo davimas vaiko vardu. Teisinis atstovavimas gali reikšti rūpinimosi vaiku, vaiko auginimo ir vaiko turto valdymo klausimų sprendimą bendraujant su išorės šalimis (pvz., gydymo sutarties sudarymą su gydytoju, sutikimą dėl vaiko gydymo), o ne faktinį užduočių vykdymą patiems (pvz., kai sugirdomi vaistai, keičiamos kūdikio sauskelnės, prižiūrima, kaip vaikas atlieka namų darbus). Teisinis atstovavimas (tiesiogine šios sąvokos prasme) taip pat apima kitas sritis, pavyzdžiui, atstovavimą keičiant vaiko pavardę arba pilietybę, prašant pripažinti nesantuokinę tėvystę ir naudojantis kitomis asmeninėmis vaiko teisėmis.

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Paprastai, jei vaikas gimsta santuokoje arba jei tėvai vaikui gimus susituokia vienas su kitu, vaiko globa priklauso abiem tėvams (Austrijos civilinio kodekso 177 skirsnio 1 dalis). Jeigu vaikas gimsta ne santuokoje, pagal įstatymą vaiko globa priklauso tik motinai (Austrijos civilinio kodekso 177 skirsnio 2 dalies pirmas sakiny).

Austrijos civilinio kodekso 177 skirsnio 2 dalies antrame sakinyje nurodyta, kad, jeigu globos klausimas dar nėra išspręstas teismo sprendimu, nesusituokę tėvai gali, juos informavus apie teises pasekmes, asmeniškai deklaruoti civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnui, kad yra abu atsakingi už vaiko globą. Jeigu tėvai neveda bendro ūkio, jie privalo susitarti, kuris iš tėvų bus pagrindinis vaiko globėjas. Kitu atveju tėvai gali sudaryti sutartį teisme arba pateikti tokią sutartį teismui (Austrijos civilinio kodekso 177 skirsnio 3 dalis). Teismas taip pat gali skirti globą abiem tėvams (Austrijos civilinio kodekso 180 skirsnio 2 dalis).

Bendra globa gali būti nutraukta tik teismo sprendimu. Tokiu atveju teismas privalo siekti takaus susitarimo. Jeigu tai nepavyksta, teismas skiria globą vienam iš tėvų arba abiem tėvams (Austrijos civilinio kodekso 180 skirsnis). Jeigu teismo sprendimu skiriama bendra globa, sprendime taip pat turi būti nurodyta, kuris iš tėvų bus pagrindinis vaiko globėjas. Priimdamas tokius sprendimus teismas visada pirmiausia atsižvelgia į vaiko interesus. Jeigu globa skiriama tik vienam iš tėvų, kitam iš tėvų suteikiama teisė palaikyti asmeninį ryšį su vaiku ir gauti informaciją, reikšti nuomonę ir atstovauti vaikui, kaip nustatyta Austrijos civilinio kodekso 189 skirsnyje.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Jeigu nė vienas iš tėvų neturi galimybės globoti vaiką, teismas privalo nuspręsti, kuriems seneliams (arba, jei tai negalima, vienam iš senelių) arba kuriems globėjams (vienam iš globėjų) suteikiama teisė globoti vaiką. Jeigu globa skiriama seneliams arba globėjams, pirmenybė paprastai teikiama porai, o ne vienam iš senelių arba globėjų, nebent tai neatitinka vaiko interesų. Jeigu nė vienas iš tėvų negali rūpintis vaiku tam tikrais aspektais, išdėstyti reikalavimai taikomi atitinkamai. Skiriant globą visais atvejais pagrindinis kriterijus yra vaiko gerovė.

Jeigu tas iš tėvų, kuriam skirta globa, globos pareigų vykdyti negali, teismas privalo nuspręsti, ar tokiu atveju visą globą arba jos dalį reikėtų skirti kitam iš tėvų, seneliams, vienam iš senelių, globėjams (ar vienam iš globėjų). Pirmenybė prieš senelius ir globėjus teikiama kitam iš tėvų, jeigu tas iš tėvų gali garantuoti vaiko gerovę.

Jeigu tėvų, senelių arba globėjų, kuriems būtų galima skirti globą, nėra, vaiko globą galima skirti kitam tinkamam asmeniui (Austrijos civilinio kodekso 204 skirsnis). Pasirenkant tokį asmenį pagrindinis kriterijus yra vaiko gerovė. Į vaiko ir tėvų norus taip pat reikia atsižvelgti (Austrijos civilinio kodekso 205 skirsnio 1 dalis). Pirmiausia svarstomi giminaičiai, paskui – kiti vaikui artimi asmenys ir galiausiai – kiti tinkami asmenys, pavyzdžiui, vaiko arba jaunimo gerovės organizacijos (Austrijos civilinio kodekso 209 skirsnis).

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo ateiityje klausimas?

Santuokos nutraukimo arba panaikinimo atveju bendra globa galioja toliau. Tačiau, jeigu tėvai nori išsaugoti bendrą globą kaip anksčiau, jie privalo per pagrįstą laikotarpį pateikti teismui sutartį, kurioje būtų aptarta, su kuriuo iš tėvų nustatoma vaiko pagrindinė gyvenamoji vieta. Teismas patvirtina sutartį, jei ji atitinka vaiko interesus. Tačiau tėvams neleidžiama dalytis globa taip, kad, pavyzdžiui, vienas iš tėvų būtų atsakingas tik už rūpinimąsi vaiku ir vaiko auginimą, o kitas iš tėvų valdytų vaiko turtą ir atstovautų vaikui. Tam iš tėvų, su kuriuo nustatyta vaiko pagrindinė gyvenamoji vieta, visais atvejais suteikiama visapusiška globa. Jeigu sutartis per pagrįstą laikotarpį nuo santuokos nutraukimo nepateikiama arba jeigu ji neatitinka vaiko interesų ir sutarties taikiai sudaryti nepavyksta, teismas privalo nuspręsti – jei reikia, po tarpininkavimo – kuriam vienam iš tėvų ateityje priklausys vaiko globa.

Tėvai tai pat gali nurodyti, kad nutraukus santuoką visa globa turėtų būti skirta tik vienam iš tėvų. Tokiais atvejais sutartis, kurioje būtų nurodyta, su kuriuo iš tėvų nustatoma vaiko pagrindinė gyvenamoji vieta, žinoma, nėra reikalinga. Tai galioja ne tik santuokos nutraukimo atvejais, bet ir tais atvejais, kai vaiko tėvai yra vis dar susituokę, bet kartu nebegyvena. Tokiais atvejais teismas sprendimą priima tik vieno iš tėvų prašymu.

Pirmiau paaiškinta globos tvarka, taikoma nutraukus santuoką, galioja ir tada, kai išsiskiria partneriai. Jeigu sudaryta vaiko interesus atitinkanti sutartis dėl vaiko gyvenamosios vietos, santuokoje gimusio vaiko tėvams teismas gali skirti bendrą globą, nors tėvai bendro ūkio nebeveda arba bendro ūkio niekada nevedė.

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Žr. atsakymą į 4 klausimą.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Tėvai patarimo gali kreiptis į vaiko gerovės arba jaunimo (šeimos konsultavimo) tarnybas arba privačias organizacijas. Kitu atveju tėvai gali pasinaudoti tarpininkavimo, porų konsultavimo, tėvų konsultavimo arba kitomis konsultavimo paslaugomis.

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Globos bylų teismo (vok. *Pflegschaftsgericht*) teisėjas gali oficialiai pradėti ir spręsti tik bylas, susijusias su globa ir teisėmis bendrauti su vaiku. Jeigu vaiko arba jaunuolio gerovei iškyla didelė grėsmė, būtina pranešti vaikų ir jaunimo gerovės tarnyboms. Jeigu vaikui gresia neišvengiamas pavojus, minėtos tarnybos gali imtis reikiamų priemonių, tarp jų – sunkiausiais atvejais atimti globos teises.

Sprendimą dėl vaiko išlaikymo galima priimti tik vaiko teisinio atstovo arba pilnamečio asmens, turinčio teisę į išlaikymą, prašymu. Teismas tokio sprendimo negali priimti savo iniciatyva. Vaiko išlaikymo reikalaujama ne ginčo teisenos tvarka (vok. *Außerstreitverfahren*). Tai galioja ir pilnametystės sulaukusiems vaikams. Už tai atsakingi teismo pareigūnai (vok. *Rechtspfleger*).

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Tas iš tėvų, kuriam globa neskirta, turi teisę į tai, kad asmuo, kuriam skirta globa, laiku pateiktų informaciją svarbiais su vaiku susijusiais klausimais, taip pat pateiktų informaciją apie planuojamas priemones, pagal kurias bendros globos atvejais reikalingas bendras atstovavimas (teisė gauti informaciją ir reikšti nuomonę) (Austrijos civilinio kodekso 167 skirsnio 2 ir 3 dalys). Į pastabas turėtų būti atsižvelgta, jeigu išdėstyti norai geriau atitinka vaiko interesus. Šios teisės taip pat galioja sprendžiant mažesnės svarbos klausimus (jei tai nėra tiesiog būtiniai klausimai), jeigu, nepaisant to iš tėvų, kuriam globa nepriklauso, noro, jis negali reguliariai tiesiogiai bendrauti su vaiku, pavyzdžiui, jeigu tai neįmanoma dėl susiklosčiusių aplinkybių arba jeigu vaikas atsisako bendrauti (Austrijos civilinio kodekso 189 skirsnio 3 dalis).

Jeigu tas iš tėvų, kuriam priklauso globa, vis nevykdo šių pareigų, teismas gali nustatyti atitinkamus draudimus pagal gautą prašymą arba – jei vaiko gerovei iškyla pavojus – savo iniciatyva (Austrijos civilinio kodekso 189 skirsnio 4 dalis). Pavyzdžiui, teismas gali duoti specialius nurodymus tam iš tėvų, kuris nesilaiko įsipareigojimų, arba leisti tam iš tėvų, kuriam globa nepriklauso, gauti informaciją pačiam (pačiam) iš gydytojo arba mokyklos. Jeigu dėl to iš tėvų, kuriam priklauso globa, elgesio vaiko gerovei kyla pavojus, pagal Austrijos civilinio kodekso 181 skirsnį globos teisės gali būti visiškai arba iš dalies atimtos. Teismas gali apriboti arba atimti teisę gauti informaciją arba reikšti nuomonę, jeigu naudojimas ta teise kelia didelį pavojų vaiko gerovei. Ši nuostata taikoma ir tuo atveju, jeigu vienas iš tėvų piktnaudžiauja tomis teisėmis arba naudojasi jomis kitam iš tėvų nepriimtiniu būdu. Teisės baigiasi ir tuo atveju, jeigu vienas iš tėvų pats be pagrįstos priežasties atsisako bendrauti su vaiku (Austrijos civilinio kodekso 189 skirsnio 2 dalis).

Globa visais atvejais turi būti vykdoma vaiko interesus geriausiai atitinkančiu būdu. Nustatant, kokie yra vaiko interesai, reikėtų atsižvelgti į vaiko asmenybę, poreikius, ypač į vaiko talentus, gebėjimus, prioritetus, raidos galimybes ir tėvų gyvenimo sąlygas.

Visi asmenys, kuriems priklauso globa (tėvai, seneliai, globėjai ir kiti), taip pat asmenys, kurie turi kitų teisių ir įsipareigojimų vaiko atžvilgiu (pvz. teisę bendrauti su vaiku), siekiant užtikrinti vaiko gerovę, privalo susilaikyti nuo visko, kas galėtų pakenkti vaiko santykiams su kitais asmenimis, kurie turi su vaiku susijusių teisių ir pareigų, arba dėl ko tiems asmenims būtų sunkiau vykdyti savo pareigas (reikalavimai dėl deramo elgesio [vok. *Wohlverhaltensgebot*], Austrijos civilinio kodekso 159 skirsnis).

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Teisiniam atstovavimui taikomas vieno asmens atstovavimo principas, t. y. kiekvienas iš tėvų turi teisę ir pareigą atstovauti vaikui vienas. Todėl vieno iš tėvų padaryti teisiniai veiksmai teisiškai galioja, net jei kitas iš tėvų su jais nesutinka (Austrijos civilinio kodekso 167 skirsnio 1 dalis). Abiejų teisę atstovauti vaikui turinčių tėvų sutikimas reikalingas tik Austrijos civilinio kodekso 167 skirsnio 2 dalyje nurodytais atvejais (pvz., kai keičiamas vaiko vardas arba pavardė, pasirenkama arba keičiama vaiko religija, vaikas perduodamas išorės globai ir pan.).

Kito iš tėvų, turinčio teisę atstovauti vaikui, patvirtinimas ir teismo sutikimas yra reikalingi, kai vaikui atstovaujama arba sutikimas duodamas vaiko vardu sprendžiant turtinius klausimus, kuriems galioja ne įprasta tvarka (Austrijos civilinio kodekso 167 skirsnio 3 dalis). Pavyzdžiui, dėl turto pardavimo arba įkeitimo, teisės į palikimą atsisakymo, palikimo besąlyginio priėmimo arba atsisakymo, dovanų su įpareigojimais priėmimo.

Civilinėse bylose kiekvienas iš tėvų turi teisę atstovauti vaikui vienas. Jeigu tėvams susitarti nepavyksta arba jeigu teismas nė vieno iš jų arba trečiosios šalies nepaskyrė vaiko atstovu, vaikui atstovauja tas iš tėvų, kuris atliko pirmą procesinį veiksma (vok. *Verfahrenshandlung*) (Austrijos civilinio kodekso 169 skirsnis). Tėvai privalo laikytis deramo elgesio reikalavimų (žr. atsakymą į 9 klausimą).

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridedami prie pareiškimo?

Pagal Teismo jurisdikcijos įstatymo (vok. *Jurisdiktionsnorm* – JN) 109 skirsnį kompetentingas teismas yra vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos apylinkės teismas (vok. *Bezirksgericht*), o jei vaikas nuolatinės gyvenamosios vietos Austrijoje neturi, jo (faktinės) gyvenamosios vietos apylinkės teismas. Jeigu vaikas gyvenamosios vietos Austrijoje neturi, kompetentingas teismas yra teisinio atstovo nuolatinės gyvenamosios vietos apylinkės teismas. Jeigu gyvenamosios vietos Austrijoje nėra, tas teismas yra vieno iš tėvų nuolatinės gyvenamosios vietos apylinkės teismas arba Vienos miesto centro apylinkės teismas (vok. *Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Nuolatinė gyvenamoji vieta skiriasi nuo (tiesiog) gyvenamosios vietos tuo, kad paprastai tai yra vieta, kurioje asmuo nuolat gyvena tam tikrą laikotarpį (apie šešis mėnesius).

Prašymai dėl globos perdavimo vienam iš tėvų arba dalyvavimo globoje gali būti teikiami raštu ir siunčiami paštu arba įteikiami asmeniškai apylinkės teismui teismo priėmimo valandomis (vok. *Amtstuge*), kurios dažniausiai skiriamos bent kartą per savaitę, paprastai antradienio rytais. Šalys nebūtinai turi būti atstovaujamos advokato. Tačiau, jeigu tėvai pageidauja turėti atstovą, jiems gali atstovauti tik advokatas („santykinis reikalavimas dėl teisinio atstovavimo“ [vok. *relative Anwaltpflicht*], Ne ginčo teisenos įstatymo 101 skirsnio 1 dalis).

Prašyme turi būti pateiktas bylos aprašas, nurodytas pareiškėjo ir jo atstovo vardas, pavardė, adresas ir, jei reikia, kitų jam žinomų šalių vardai, pavardės ir adresai. Bylose dėl civilinio statuso taip pat turi būti nurodyta gimimo data, vieta ir šalių pilietybė (Ne ginčo teisenos įstatymo 10 skirsnio 3 dalis).

Jeigu prašymo forma arba turinys yra neteisingi arba neišsamūs ir tai trukdo atlikti tolesnius procesinius veiksmus, Teismas prašymo iš karto neatmeta ir neigiamą sprendimą iš karto nepriima – pirmiau prašo prašymą pataisyti (Ne ginčo įstatymo 10 skirsnio 4 dalis).

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinoto proceso tvarka?

Tokiais atvejais ne ginčo teisenos tvarka taikoma pagal Ne ginčo teisenos įstatymą.

Atsižvelgdamas į geriausius vaiko interesus Teismas skiria arba atima globą ir teisę asmeniškai bendrauti su vaiku pirmiausia tam, kad būtų išsaugotas patikimas ryšys ir užtikrintas teisinis aiškumas. Skubos atvejais teismas gali priimti laikinąjį sprendimą. To gali prireikti ypač tada, kai tėvų santuoka nutraukiama arba kai tėvai nustoja vesti bendrą ūkį (Austrijos civilinio kodekso 180 skirsnio 1 dalies 1 punktą). Toks sprendimas yra privalomas ir yra vykdytinas laikinai, nebent teismas nusprendžia kitaip.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Pagal Civilinio proceso kodekso (vok. *Zivilprozessordnung* – ZPO) 63–73 skirsnius teisinė pagalba teikiama civilinėse bylose to paprašius, jeigu šalis negali padengti bylinėjimosi išlaidų nesumažindama būtino pragyvenimo lygio. Pagal Ne ginčo teisenos įstatymo 7 skirsnio 1 dalį šios nuostatos atitinkamai taikomos ne ginčo teisenos atvejais (pavyzdžiui, bylose dėl vaiko išlaikymo).

Būtinai pragyvenimo lygis, apskritai, atitinka intervalą tarp statistinių vidutinių dirbančio asmens pajamų ir minimalaus pragyvenimo lygio. Laikoma, kad jam iškiolo pavojus, jeigu šalis arba teisė į jos išlaikymą turintys šeimos nariai, bylinėjimuisi užtrukus, negalėtų patenkinti net kuklių poreikių, įskaičiuojant visą naudojamą turtą ir galimybes kaupti santaupas. Taip pat gali būti skiriama dalinė teisinė pagalba.

Teisinė pagalba patvirtinama tik tada, jei numatomi teisiniai veiksmai arba gynyba nėra akivaizdžiai nepagrįsti arba bergždi. Teisinę pagalbą galima skirti ir fiziniams, ir juridiniams asmenims. Šalies tautybė neturi reikšmės.

Teisinę pagalbą pirmiausia sudaro laikinas atleidimas nuo teismo mokesčių, mokesčių liudytojams, ekspertams, mokesčių už vertimą žodžiu, taip pat nuo šalies kelionės išlaidų apmokėjimo, jeigu šalis turi atvykti asmeniškai. Jeigu pagal įstatymą reikalingas advokato atstovavimas (kai ginčas susijęs su didesne negu 5 000 EUR suma, byla nagrinėjama apygardos teisme [vok. *Landesgerichte*]) arba jeigu to reikia atsižvelgiant į bylos aplinkybes, šaliai bus nemokamai suteiktas Austrijos advokatas. Advokatas prieš procesą teikia šaliai teises konsultacijas, kad ginčą būtų galima išspręsti neteismine tvarka.

Civilinio proceso kodekso 71 skirsnyje nurodyta, kad šalys, kurios gauna teisinę pagalbą, turės grąžinti visą dar negrąžintą pagalbos sumą arba jos dalį, nuo kurios mokėjimo buvo laikinai atleistas. Šalys taip pat turės sumokėti joms paskirtam advokatui pagal nustatytus įkainius, jeigu ir kai yra pajėgios tai padaryti nekeldamos pavojaus būtinam pragyvenimo lygiui. Praėjus trejiems metams nuo bylos pabaigos, pareiga lėšas grąžinti baigiasi. Siekdamas patikrinti, ar pagalbos grąžinimo sąlyga įvykdyta, teismas gali paprašyti, kad šalis per pagrįstą laikotarpį pateiktų naują turto deklaraciją (vok. *Vermögensbekenntnis*) ir atitinkamus įrodymus.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Pirmosios instancijos teismo sprendimus dėl tėvų atsakomybės galima skųsti (Ne ginčo teisenos įstatymo 45 skirsnis). Sprendimą galima apskųsti per 14 dienų nuo tos dienos, kurią gaunama rašytinė sprendimo kopija (Ne ginčo teisenos įstatymo 46 skirsnio 1 dalis). Apeliacinius skundus paprastai nagrinėja antrosios instancijos teismas.

Tam tikrais atvejais apeliacinio teismo (vok. *Rekursgericht*) sprendimą galima skųsti kasacine tvarka (vok. *Revisionsrekurs*) Aukščiausiajam teismui (vok. *Oberster Gerichtshof*) (plg. su Ne ginčo teisenos įstatymo 62 skirsniu). Skundai priimami tik tada, jei teikiami dėl didelės svarbos teisinio aspekto, padedančio išsaugoti teisinę vienybę, tikrumą arba raidą. Tačiau kai kuriais klausimais, pavyzdžiui dėl teisinės pagalbos, išlaidų ir mokesčių, skundai nepriimami.

Sprendimą kasacine tvarka galima apskųsti per 14 dienų nuo apeliacinio teismo sprendimo įteikimo dienos (Ne ginčo teisenos įstatymo 65 skirsnio 1 dalis). Skundą turi pasirašyti advokatas arba notaras (Ne ginčo teisenos įstatymo 65 skirsnio 3 dalies 5 punktas).

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prireikti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Pagal Ne ginčo teisenos įstatymo 110 skirsnio 2 dalį sprendimų vykdymo priverstinėmis priemonėmis pagal Vykdyto kodeksą (vok. *Exekutionsordnung*) užtikrinti negalima. Pagal Ne ginčo teisenos įstatymo 79 skirsnio 2 dalį Teismas privalo nurodyti imtis reikiamų privalomųjų priemonių šalių prašymu arba savo iniciatyva. Prie tokių priemonių priskiriamas baudos, sulaikymas iki vieno metų, privalomas atvykimas, dokumentų, informacijos ir kito kilnojamojo turto tikrinimas, patikėtinių paskyrimas, kad jie atliktų pagrįstus veiksmus įsipareigojimų nevykdančio asmens sąskaita ir rizika. Sprendimų dėl asmeninio bendravimo vykdymas turi būti užtikrinamas ir prieš to iš tėvų, kuris negyvena vienoje šeimoje su vaiku, valią. Teismas gali užtikrinti sprendimų dėl globos vykdymą naudodamasis atitinkamomis tiesioginės jėgos priemonėmis.

Pagal Ne ginčo teisenos įstatymo 110 skirsnio 3 dalį teismas gali savo iniciatyva susilaikyti nuo vykdymo užtikrinimo priemonių taikymo tik tada, jeigu tai kelia pavojų vaiko gerovei. Be to, užtikrinamas teismo priimtų arba patvirtintų sprendimų dėl globos vykdymą teismas gali kreiptis pagalbos į vaikų ir jaunimo gerovės tarnybas arba į Šeimos bylų teismą, ypač dėl vaiko laikinosios globos, kai ji reikalinga vaiko gerovei užtikrinti. Tačiau tiesioginės jėgos priemonės teismo sprendimų vykdymui užtikrinti gali naudoti tik teismai. Jie gali kreiptis pagalbos į policiją.

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Pagal Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnį valstybių narių sprendimai pripažįstami netaikant jokių specialių procedūrų.

Užsienio teismo priimto sprendimo vykdymo užtikrinimo procedūra (*exequatur* procedūra) yra reikalinga vykdant sprendimus dėl globos (Reglamento „Briuselis IIa“ 28 ir paskesni straipsniai). Pagal reglamento 30 straipsnį procedūros aspektus palikta nustatyti valstybėms narėms. Austrijoje tai reglamentuojama Ne ginčo teisenos įstatymo 112–116 skirsniais.

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Prašymai nepripažinti kitoje valstybėje narėje priimto sprendimo dėl globos (Reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 3 dalis), kaip ir *exequatur* procedūra, priklauso vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos (o jei tokios gyvenamosios vietos nėra – gyvenamosios vietos Austrijoje) apylinkės teismo kompetencijai. Jeigu vaikas Austrijoje gyvenamosios vietos neturi, kompetentingas teismas bus teisinio atstovo nuolatinės gyvenamosios vietos apylinkės teismas, o jei tokios gyvenamosios vietos Austrijoje nėra ir byla yra susijusi su vaiku – tėvų nuolatinės gyvenamosios vietos apylinkės teismas. Kitais atvejais kompetentingas teismas bus Vienos miesto centro apylinkės teismas (Teismų jurisdikcijos įstatymo 109a skirsnis, taikomas kartu su 109 skirsniu).

17 Kokios šalies teisė taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?

Jeigu pagal reglamentą „Briuselis IIa“ arba pagal 1996 m. Hagos konvenciją dėl vaikų apsaugos kompetentinga laikomas Austrijos teismas, teismas pirmiausia taikys Austrijos teisę.

Paskutinis naujinimas: 16/10/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.